

Societatea comercială în lumina noilor modificări ale reglementărilor societare

Dragoș Daghie

Lect.univ.dr., Universitatea „Dunărea de Jos” Galați, Facultatea de Drept și Științe Administrative, Departamentul de Științe Juridice, dragos.daghie@ugal.ro

articol prezentat la Conferința Națională „DREPTUL ȘI SOCIETATEA ÎN TRANZIȚIE” organizată de ACADEMIA ROMÂNĂ, Institutul de Cercetări Juridice „Acad.Andrei Rădulescu”, 20.04.2023, și publicat în volumul conferinței.

Rezumat (limba română): Începând cu anul 2011 și până în prezent societățile privind activitatea comercială, actorii principali ai comerțului, au suferit numeroase transformări din punct de vedere legislativ, schimbări ce au survenit ca urmare a necesității de îmborspătare a reglementărilor private dar și a dezideratelor actuale ale societății. Astfel, începând cu Noul Cod civil, Noul Cod de procedură civilă și culminând cu Legea nr. 265/2022 privind registrul comerțului și pentru modificarea și completarea altor acte normative cu incidență asupra înregistrării în registrul comerțului, Legea societăților nr. 31/1990 a primit nu mai puțin de treisprezece modificări ale structurii sale, fiind modificată, pe alocuri, în mod substanțial arhitectura sa și schimbându-i-se total filosofia ce a fost avută în vedere la momentul adoptării sale.

Cuvinte cheie (limba română): societate comercială, modificări, legislație.

Rezumat (limba engleză): Starting from year 2011 and until now, the companies regarding the commercial activity, the main actors of the trade, have undergone numerous transformations from a legislative point of view, changes that occurred as a result of the need to refresh the private regulations but also of the current desires of the society. Thus, starting with the New Civil Code, the New Code of Civil Procedure and ending with Law no. 265/2022 regarding the trade register and for the modification and completion of other normative acts affecting the registration in the trade register, Companies Law no. 31/1990 received no less than thirteen changes to its structure, its architecture being substantially modified in some places and the philosophy that was in mind at the time of its adoption being totally changed.

Cuvinte cheie (limba engleză): commercial company, changes, legislation.

1. Considerații introductive

Începând cu anul 2011 și până în prezent societățile privind activitatea comercială, actorii principali ai comerțului, au suferit numeroase transformări din punct de vedere legislativ, schimbări ce au survenit ca urmare a necesității de îmborspătare a reglementărilor private dar și a dezideratelor actuale ale societății. Astfel, începând cu Noul Cod civil, Noul Cod de procedură civilă și culminând cu Legea nr. 265/2022 privind registrul comerțului și pentru modificarea și completarea altor acte normative cu incidență asupra înregistrării în registrul comerțului, Legea societăților nr. 31/1990 a primit nu mai puțin de treisprezece modificări ale structurii sale, fiind modificată, pe alocuri, în mod substanțial arhitectura sa și schimbându-i-se total filosofia ce a fost avută în vedere la momentul adoptării sale.

Cele mai multe modificări s-au datorat și reglementărilor europene ce au fost implementate în legislația națională ca urmare a procesului de aderare a României la Uniunea Europeană și, ulterior prin obligativitatea transpunerii în dreptul românesc a hotărârilor Uniunii¹.

Pentru a se realiza aceste deziderate, s-a urmărit transpunerea mai multor Directive:

¹ D. Daghie, *Considerații cu privire la înființarea societății reglementată de Legea nr. 31/1990*, articol prezentat la Conferința internațională SOCIETATEA ÎNTEMEIATĂ PE CUNOAȘTERE. Norme, valori și repere contemporane organizată de către Facultatea de Drept și Științe Social-Politice Universitatea Valahia din Târgoviște, publicat în volumul conferinței la Editura Bibliotheca, Târgoviște, 2017, pag. 106 și urm. ISSN 2247-9937 ISSN-L 2247-9937.

- Directiva Consiliului nr. 68/151/EEC² din data de 9 martie 1968 de coordonare, în vederea echivalării, a garanțiilor impuse societăților în statele membre, abrogată prin Directiva 2009/101/CE din 16 septembrie 2009³;
- Directiva Consiliului nr. 77/91/EEC⁴ din data de 13 decembrie 1976 de coordonare, în vederea echivalării, a garanțiilor impuse societăților în statele membre, abrogată prin Directiva 2012/30/UE din 25 octombrie 2012⁵;
- Directiva Consiliului nr. 78/855/EEC⁶ din data de 9 octombrie 1978 privind fuziunile societăților pe acțiuni, abrogată prin Directiva 2011/35/UE din 5 aprilie 2011⁷;
- Directiva Consiliului nr. 82/891/EEC⁸ din data de 17 decembrie 1982 privind divizarea societăților pe acțiuni;
- Directiva Consiliului nr. 89/666/EEC⁹ din data de 21 decembrie 1989 privind publicitatea sucursalelor înființate într-un stat membru de anumite tipuri de societăți care intră sub incidența dreptului unui alt stat;

² Publicată în JO L 65, 14 martie 1968, p. 8. Textul acesteia a fost modificat succesiv prin: Directiva 2003/58/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 15 iulie 2003, JO L 221 13, 4 septembrie 2003; Directiva 2006/99/CE a Consiliului din 20 noiembrie 2006, JO L 363 137, 20 decembrie 2006; Actul de aderare a Danemarcei, a Irlandei și a Regatului Unit al Marii Britanii și Irlandei de Nord, JO L 73 14, 27 martie 1972; Actul de aderare a Greciei, JO L 291 17, 19 noiembrie 1979; Actul de aderare a Spaniei și a Portugaliei, JO L 302 23, 15 noiembrie 1985; Actul de aderare a Austriei, a Suediei și a Finlandei, JO L 241 21, 29 august 1994; Actul privind condițiile de aderare la Uniunea Europeană a Republicii Cehe, a Republicii Estonia, a Republicii Cipru, a Republicii Letonia, a Republicii Lituania, a Republicii Ungare, a Republicii Malta, a Republicii Polone, a Republicii Slovenia și a Republicii Slovace și adaptările tratatelor pe care se întemeiază Uniunea Europeană, JO L 236 33, 23 septembrie 2003. Această directivă mai poartă denumirea și de directiva privind publicitatea și transparența - a se vedea și D. Șandru, *Societățile comerciale în Uniunea Europeană*, Ed. Universitară, București, 2006, pp. 36 și urm.

³ Publicată în JO L 258, 1 octombrie 2009, p. 11. Textul acesteia a fost modificat succesiv prin: Directiva 2012/17/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 13 iunie 2012 și Directiva 2013/24/UE a Consiliului din 13 mai 2013.

⁴ Publicată în JO L 26, 31 ianuarie 1977, p. 1. Textul Directivei a fost modificat prin: Directiva 92/101/CEE a Consiliului din 23 noiembrie 1992, JO L 347 64, 28 noiembrie 1992 (n.n. – în prezent abrogată); Directiva 2006/68/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 6 septembrie 2006, JO L 264 32, 25 septembrie 2006 (n.n. – în prezent abrogată); Directiva 2006/99/CE a Consiliului din 20 noiembrie 2006, JO L 363 137, 20 decembrie 2006; Actul de aderare a Greciei, JO L 291 17, 19 noiembrie 1979; Actul de aderare a Spaniei și a Portugaliei, JO L 302 23, 15 noiembrie 1985; Actul de aderare a Austriei, a Suediei și a Finlandei, JO C 241 21, 29 august 1994; Actul privind condițiile de aderare la Uniunea Europeană a Republicii Cehe, a Republicii Estonia, a Republicii Cipru, a Republicii Letonia, a Republicii Lituania, a Republicii Ungare, a Republicii Malta, a Republicii Polone, a Republicii Slovenia și a Republicii Slovace și adaptările tratatelor pe care se întemeiază Uniunea Europeană, JO L 236 33, 23 septembrie 2003.

⁵ Publicată în JO L 315, 14 noiembrie 2012. Textul Directivei a fost modificat prin: Directiva 2013/24/UE a Consiliului din 13 mai 2013 și Directiva 2014/59/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 15 mai 2014.

⁶ Publicată în JO L 295, 20 octombrie 1978 (n.n. – în prezent abrogată), p. 36 și modificată prin: Directiva 2006/99/CE a Consiliului din 20 noiembrie 2006, JO L 363 137, 20 decembrie 2006; Directiva 2007/63/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 13 noiembrie 2007; JO L 300 47, 7 noiembrie 2007; Actul de aderare a Greciei, JO L 291 17, 19 noiembrie 1979; Actul de aderare a Spaniei și a Portugaliei, JO L 302 23, 15 noiembrie 1985; Actul de aderare a Austriei, a Suediei și a Finlandei, JO C 241 21, 29 august 1994; Actul privind condițiile de aderare la Uniunea Europeană a Republicii Cehe, a Republicii Estonia, a Republicii Cipru, a Republicii Letonia, a Republicii Lituania, a Republicii Ungare, a Republicii Malta, a Republicii Polone, a Republicii Slovenia și a Republicii Slovace și adaptările tratatelor pe care se întemeiază Uniunea Europeană, JO L 236 33, 23 septembrie 2003.

⁷ Publicată în JO L 110, 29 aprilie 2011. Textul acesteia a fost modificat succesiv prin: Directiva 2013/24/UE a Consiliului din 13 mai 2013 și Directiva 2014/59/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 15 mai 2014.

⁸ Publicată în JO L 378, 31 decembrie 1982, p. 47 și modificată prin: Directiva 2007/63/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 13 noiembrie 2007, JO L 300 47, 17 noiembrie 2007; Directiva 2009/109/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 16 septembrie 2009; Directiva 2014/59/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 15 mai 2014.

⁹ Publicată în JO L 395/36, 30 decembrie 1989, p. 100 și modificată prin Directiva 2012/17/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 13 iunie 2012.

- Directiva Consiliului nr. 89/667/EEC¹⁰ din data de 21 decembrie 1989 în materia societăților cu asociat unic abrogată de Directiva 2009/102/CE din 16 septembrie 2009¹¹ privind societățile cu răspundere limitată cu asociat unic.

Pe de altă parte, concomitent cu aderarea României la Uniunea Europeană, s-a impus și adaptarea legislației naționale la standardele O.E.C.D.¹² cu privire la principiile guvernării corporative, adaptare ce s-a realizat tot prin Legea nr. 441/2006¹³.

Putem astfel afirma că forma actuală a reglementării cadru în materie de societăți reprezintă rezultatul reformei ce s-a realizat în anul 2006 cu ocazia aderării la U.E., cadru legal care a suferit puține modificări, acestea fiind determinate, în majoritate tot de norme europene ce a impus corelarea legislației noastre.

Astfel, Legea societăților nr. 31/1990 a mai fost modificată și prin Legea nr. 152 din 18 iunie 2015 pentru modificarea și completarea unor acte normative în domeniul înregistrării în registrul comerțului, Legea nr. 163 din 10 iulie 2018 pentru modificarea și completarea Legii contabilității nr. 82/1991, modificarea și completarea Legii societăților nr. 31/1990, precum și modificarea Legii nr. 1/2005 privind organizarea și funcționarea cooperăției, Legea nr. 129 din 11 iulie 2019 pentru prevenirea și combaterea spălării banilor și finanțării terorismului, precum și pentru modificarea și completarea unor acte normative, Legea nr. 162 din 1 august 2019 pentru modificarea alin. (2) al art. 6 din Legea societăților nr. 31/1990, O.U.G. nr. 62 din 7 mai 2020 pentru adoptarea unor măsuri în domeniul societăților, în vederea desfășurării reuniunilor organelor statutare, Legea nr. 102 din 2 iulie 2020 pentru modificarea și completarea Legii societăților nr. 31/1990, Legea nr. 223 din 30 octombrie 2020 pentru simplificarea și debirocratizarea transferului de părți sociale și a vărsării capitalului social prin modificarea Legii societăților nr. 31/1990, Legea nr. 206 din 19 iulie 2021 pentru aprobarea O.U.G. nr. 195/2020 privind măsuri în domeniul registrului comerțului, Legea nr. 216 din 14 iulie 2022 pentru modificarea și completarea Legii nr. 85/2014 privind procedurile de prevenire a insolvenței și de insolvență și a altor acte normative și Legea nr. 265 din 22 iulie 2022 privind registrul comerțului și pentru modificarea și completarea altor acte normative cu incidență asupra înregistrării în registrul comerțului.

Se poate observa că într-o perioadă relativ scurtă, de aproximativ 8 ani, legislația comercială a suferit un număr de 12-13 modificări, dacă nu ar fi să avem în vedere și reformele produse de Codul civil și Codul de procedură civilă și legile de punere n aplicare a acestor acte normative.

¹⁰ Publicată în JO L 395, 30 decembrie 1989, p. 40, (n.n. – în prezent abrogată) modificată prin: Council Regulation (EC) No 941/2006 of 1 June 2006, JO L 363 137, 20 decembrie 2006; Actul de aderare a Austriei, a Suediei și a Finlandei; JO C 241 21, 29 august 1994; Actul Privind condițiile de aderare la Uniunea Europeană a Republicii Cehe, a Republicii Estonia, a Republicii Cipru, a Republicii Letonia, a Republicii Lituania, a Republicii Ungare, a Republicii Malta, a Republicii Polone, a Republicii Slovenia și a Republicii Slovace și adaptările tratatelor pe care se întemeiază Uniunea Europeană, JO L 236 33, 23 septembrie 2003.

¹¹ Publicată în JO L 258, 1 octombrie 2009, p. 20, modificată prin Directiva 2013/24/UE a Consiliului din 13 mai 2013.

¹² Organization for Economic Co-operation and Development – Organizația pentru Cooperare Economică și Dezvoltare. O.E.C.D. a preluat prerogativele sale de la O.E.E.C. (Organisation for European Economic Co-operation), aceasta din urmă fiind înființată în anul 1947 pentru administrarea America și Canada sub planul Marshall pentru reconstrucția Europei după Cel de-al Doilea Război Mondial. Transferul de responsabilitate dintre O.E.C.D. și O.E.E.C. s-a realizat în anul 1961 cu scopul de a ajuta țările membre să dezvolte o creștere economică și a forței de muncă în mod constant și să crească nivelul de viață bazată pe o siguranță financiară, totul pentru a contribui la dezvoltarea economiei mondiale.

¹³ D. Daghie, Câteva considerații cu privire la impactul aderării României la Uniunea Europeană asupra societății (comerciale) reglementată de Legea nr. 31/1990, articol prezentat la Conferința națională 10 ani de la aderarea României la Uniunea Europeană. Impactul asupra evoluției dreptului românesc, organizată de către ACADEMIA ROMÂNĂ - Institutul de Cercetări Juridice „Acad.Andrei Rădulescu”, publicat în volumul conferinței pag. 172 și urm. ISBN: 978-606-39-0043-3.

2. Intervenția Codului civil și a Codului de procedură civilă

Pe lângă intervenția brutală asupra ramurii de Drept comercial realizată de Codul civil, Codul de procedură civilă (mai ales de legea de punere în aplicare a Codului de procedură civilă) care prin deviza de unificare a dreptului privat, de adoptare a teoriei moniste a dreptului privat, a urmărit, în mod barbar și fundamental greșit, eliminarea Dreptului comercial din sfera ramurilor dreptului privat, reglementările în materie comercială au suportat nenumărate intervenții, fie legislative fie ca urmare a unor decizii ale Înaltei Curți de Casație și Justiție sau ale Curții Constituționale, prin care s-au schimbat în mod esențial anumite instituții sau raporturi de drept comercial.

Astfel, astfel cum am mai arătat¹⁴, au existat puncte de vedere, cu care, în mod evident, nu putem fi de acord, în sensul în care ar dispărea, odată cu apariția noului Cod civil, Dreptul comercial, axiomă ce nu poate fi susținută prin argumente, deoarece câtă vreme relațiile sociale care determină și explică această ramură a dreptului tind să existe, Dreptul comercial va subzista în egală măsură. Toate aceste curente de opinie sunt nefondate, bazate pe o analiză superficială a sistemului ramurilor dreptului privat coroborat cu o ignorare a realităților și specificității unora dintre ramurile dreptului¹⁵.

Referitor la materia societăților, până la intrarea în vigoare a Codului civil, reglementarea anterioară anului 2011 a cunoscut societăți comerciale cu personalitate juridică și societăți civile, reglementate de Codul civil 1864, fără personalitate juridică.

Am arătat și cu altă ocazie¹⁶ faptul că ulterior intrării în vigoare a Codului civil, s-a putut observa o ușoară lipsă de corelare a acestuia cu normele deja existente în activitate.

Așadar, dacă am fi interpretat foarte rigid textele noului Cod civil comparativ cu prevederile Legii nr. 31/1990 privind societățile comerciale¹⁷, am fi putut trage concluzia că există două categorii de societăți cu personalitate juridică: o categorie reglementată de noul Cod civil și altă categorie reglementată de Legea nr. 31/1990.

Această concluzie, potrivit acestei interpretări, se putea desprinde din analizarea art. 1888 C.civ. și art. 2 din Legea nr. 31/1990. Potrivit acestor dispoziții, Codul civil, la formele societare vorbea despre societăți în nume colectiv, în comandită simplă, cu răspundere limitată, pe acțiuni și în comandită pe acțiuni, pe când Legea societăților comerciale cuprindea ca forme societare societatea comercială în nume colectiv, în comandită simplă, cu răspundere limitată, pe acțiuni și în comandită pe acțiuni.

¹⁴ D. Daghie, *Contractul de mandat în noul Cod civil*, articol prezentat la Conferința internațională HISTORY, CULTURE, CITIZENSHIP IN THE EUROPEAN UNION organizată de Universitatea din Pitești 2015, publicat în volumul conferinței la Editura C.H. Beck, ISSN-L 2360 – 1841, Online – ISSN 2360- 395X, CD-ROM – ISSN 2360 – 1841, pag. 334 și urm.

¹⁵ A se vedea și St.D. Cârpenaru, *Dreptul comercial în condițiile Noului Cod civil*, Curierul Judiciar, nr. 10/2010, pag. 543-546: „În opinia noastră, dreptul comercial continuă să existe; dispariția sa este de neacceptat, atât juridic, cât și practic. Sub aspect juridic, nu se poate ignora specificul actelor juridice săvârșite cu caracter profesional. Sub aspect practic, dreptul comercial nu se reduce la reglementarea raporturilor juridice obligaționale, ci cuprinde și normele care reglementează societățile comerciale, titlurile de credit, procedura insolvenței etc., care nu fac obiectul Noului Cod civil”; St.D. Cârpenaru, *Tratat de drept comercial român*, ed. a VI-a, Ed. Universul Juridic, București, 2019, pag. 118 (citată în continuare *Tratat 2019*).

¹⁶ D. Daghie, *Considerații cu privire la administrarea societății simple, potrivit Noului Cod civil*, articol prezentat la Conferința internațională HISTORY, CULTURE, CITIZENSHIP IN THE EUROPEAN UNION organizată de Universitatea din Pitești 2014, publicat în volumul conferinței la Editura C.H. Beck, ISSN-L 2360 – 1841, Online – ISSN 2360- 395X, CD-ROM – ISSN 2360 – 1841 pag. 296 și urm.

¹⁷ Denumirea legii este ce de dinainte de intrarea în vigoare a noului Cod de procedură civilă și a legii de punere în aplicare, prin aceasta din urmă fiind suprimat cuvântul „comerciale”.

Bineînțeles că această stângăcie a reglementării nu putea fi interpretată în sensul în care efectele aplicării normei să fi fost deturnate de la intenția legiuitorului, cu toate că ar fi existat posibilitatea unei corelări mai bune a noii reglementări cu cele deja existente. Această corectură s-a realizat, deși târziu și anormal din punct de vedere al tehnicii legislative, prin art. 77 din Legea nr. 76/2012 pentru punerea în aplicare a Codului de procedură civilă, înlocuindu-se din cuprinsul tuturor actelor normative sintagma „societate/societăți comercială/comerciale” cu „societate/societăți reglementată/reglementate de Legea nr. 31/1990”.

3. Influențe ale altor reglementări

Precum am enumerat în preambul, legislația cadru a societăților comerciale, Legea nr. 31/1990, a beneficiat de mai multe actualizări, în funcție de necesitățile sociale.

- Prin Legea nr. 152/2015 a fost modificat art. 66 alin. (2) din Legea nr. 31/1990 prin aceea că s-a acordat posibilitatea creditorilor societății să poată sechestra și vinde și părțile sociale, în ceea ce privea pe asociații societăților cu răspundere limitată, posibilitate ce anterior se limita doar la acțiuni. Soluția legislativă înainte de modificarea adusă de Legea nr. 152/2015 avea în vedere caracterul societății cu răspundere limitată ce se situa la granița dintre societățile de capitaluri și cele de persoane, împrumutând caracteristici de la ambele. A apreciat legiuitorul că părțile sociale nu pot fi înstrăinate prin executare silită deoarece aceasta ar contraveni trăsăturilor societății cu răspundere limitată, de altfel menționându-se în art. 202 din Legea nr. 31/1990 faptul că transmiterea către persoane din afara societății era permisă numai dacă fusese aprobată de asociații reprezentând cel puțin trei părți din capitalul social. În forma actuală a Legii societăților, legiuitorul și-a reconsiderat poziția, determinat și de faptul că se putea aprecia că asociații societăților cu răspundere limitată s-ar putea sustrage de la onorarea obligațiilor societare, fiind imposibilă executare silită a părților sociale și implicit constrângerea lor, creditorii fiind astfel prejudiciați și discriminați față de creditorii unor societăți pe acțiuni și în comandită pe acțiuni. Se păstrează totuși interdicția de a înstrăina prin executare silită părțile de interese în cazul societăților de persoane – societățile în comandită simplă și în nume colectiv, întrucât asociații acestora răspund în solidar pentru obligațiile societare, fiind nejustificată o urmărire a acestor diviziuni ale capitalului social.

- Legea nr. 163/2018 adus modificări din punct de vedere financiar contabil, acordând posibilitatea societăților să distribuie dividende și în cursul anului fiscal, parțial, semestrial sau trimestrial. Astfel, se pot distribui dividende asociaților proporțional cu cota de participare la capitalul social vărsat, opțional trimestrial pe baza situațiilor financiare interimare și anual, după regularizarea efectuată prin situațiile financiare anuale, dacă prin actul constitutiv nu se prevede altfel. De asemenea, dividendele se pot plăti în mod opțional trimestrial în termenul stabilit de adunarea generală a asociaților sau, după caz, prin legile speciale, regularizarea diferențelor rezultate din distribuirea dividendelor în timpul anului urmând să se facă prin situațiile financiare anuale. Anterior modificării art. 67 din Legea nr. 31/1990, se permitea distribuirea de dividende în termenul stabilit de adunarea generală a asociaților sau, după caz, stabilit prin legile speciale, dar nu mai târziu de 6 luni de la data aprobării situației financiare anuale aferente exercițiului financiar încheiat, deci numai după încheierea anului fiscal.

- Legea nr. 129/2019 modifică reglementările aplicabile societăților pe acțiuni și în comandită pe acțiuni prin aceea că elimină posibilitatea emiterii de acțiuni la purtător, singura posibilitate fiind aceea ce a emite acțiuni nominative - în societatea pe acțiuni, capitalul social este reprezentat prin acțiuni nominative emise de societate. Forma anterioară a art. 91 din Legea nr.

31/1990 prevedea faptul că în societatea pe acțiuni, capitalul social este reprezentat prin acțiuni emise de societate, care, după modul de transmitere, pot fi nominative sau la purtător, felul acestora fiind determinat prin actul constitutiv. Soluția actuală pe care a ales legiuitorul să o implementeze în materia societăților pe acțiuni are drept consecință lupta la nivel mondial pentru prevenirea și combaterea spălării banilor și finanțării terorismului, acțiunile la purtător putând circula foarte ușor, fără control și acestea putând reprezenta un paravan pentru astfel de situații de finanțări ilegale ale unor activități de terorism sau de altă natură infracțională.

- În contextul declarării de către Organizația Mondială a Sănătății a pandemiei cauzate de răspândirea noului tip de coronavirus SARS-CoV-2 și a afecțiunii cauzate de acesta, COVID-19, având în vedere dispozițiile Decretului nr. 195/2020 privind instituirea stării de urgență pe teritoriul României, precum și ale Decretului nr. 240/2020 privind prelungirea stării de urgență pe teritoriul României, prin O.U.G. nr. 62/2020 au fost aduse modificări provizorii referitoare la adunările generale ale acționarilor/asociațiilor societăților reglementate de Legea societăților nr. 31/1990. Astfel, se arăta în conținutul actului normativ că pe durata stării de urgență acționarilor/asociațiilor societăților puteau fi convocate fie prin modalitățile prevăzute la art. 117 alin. (3) din Legea societăților, fie prin orice mijloace de comunicare la distanță, care asigură transmiterea textului, cu condiția ca fiecare acționar/asociat să comunice/să fi comunicat în scris administratorilor/consiliului de administrație/directoratului adresa poștală sau, după caz, cea de poștă electronică, numărul de telefax ori alte coordonate la care poate primi corespondența cu societatea. Pot fi folosite în acest scop și adresele acționarilor/asociațiilor înscrise în registrul acționarilor/asociațiilor. De asemenea, pe durata stării de urgență, adunările generale ale acționarilor/asociațiilor puteau avea loc, chiar dacă actul constitutiv nu prevedea sau interzicea, și prin corespondență sau prin mijloace electronice de comunicare directă la distanță. Bineînțeles că pe această perioadă a pandemiei soluția legislativă era justificată de încercarea limitării răspândirii virusului, evitarea aglomerărilor fiind una dintre modalitățile prin care s-a încercat evitarea îmbolnăvirilor pe acea perioadă. Măsurile au fost apoi prelungite succesiv și adăugate alte posibilități prin O.U.G. nr. 195/2020 aprobată de Legea nr. 206/2021 care a dispus și abrogarea art. 17 alin. (3) și (5) din Legea nr. 31/1990. Potrivit acestora, la înmatricularea societății și la schimbarea sediului social era obligatorie prezentarea la sediul oficiului registrului comerțului a documentului care atesta dreptul de folosință asupra spațiului cu destinație de sediu social. După înregistrarea în registrul comerțului, oficiul registrului comerțului transmitea documentul care atesta dreptul de folosință asupra spațiului cu destinație de sediu social la organul fiscal din cadrul Agenției Naționale de Administrare Fiscală în a cărei circumscripție se situa imobilul cu destinație de sediu social¹⁸ - alin. (3) al art. 17 din Legea nr. 31/1990 abia fusese modificat de

¹⁸ Art. 17 din Legea nr. 31/1990 a fost modificat de pct. 1 al art. XIII din O.U.G. nr. 54 din 23 iunie 2010 - publicată în M. Of. nr. 421 din 23 iunie 2010, conținutul acestuia era următorul: „(1) La autentificarea actului constitutiv în cazurile prevăzute la art. 5 sau, după caz, la darea de dată certă a acestuia se va prezenta dovada eliberată de oficiul registrului comerțului privind disponibilitatea și rezervarea firmei și declarația pe propria răspundere privind deținerea calității de asociat unic într-o singură societate cu răspundere limitată. (2) Notarul public va refuza autentificarea actului constitutiv sau, după caz, persoana care dă dată certă va refuza operațiunile solicitate, dacă din documentația prezentată rezultă că nu sunt îndeplinite condițiile prevăzute la alin. (1). (3) La înmatricularea societății comerciale și la schimbarea sediului social se va prezenta la sediul oficiului registrului comerțului: a) documentul care atestă dreptul de folosință asupra spațiului cu destinație de sediu social înregistrat la organul fiscal din cadrul Agenției Naționale de Administrare Fiscală în a cărei circumscripție se situează imobilul cu destinație de sediu social; b) un certificat emis de organul fiscal prevăzut la lit. a), care certifică faptul că pentru imobilul cu destinație de sediu social nu a fost înregistrat un alt document ce atestă cedarea dreptului de folosință asupra aceluiași imobil, cu titlu oneros sau gratuit, ori existența altor contracte prin care s-a cedat dreptul de folosință asupra aceluiași imobil, după caz; c) în cazul în care din certificatul emis potrivit lit. b) rezultă că sunt deja înregistrate la organul fiscal alte documente care atestă cedarea dreptului de folosință asupra aceluiași imobil cu destinație de sediu social, o declarație pe propria răspundere în formă autentică privind respectarea condițiilor referitoare la sediul social, prevăzute la alin. (4). (4) La același sediu vor putea funcționa mai multe societăți

Legea nr. 102/2020 intrată în vigoare la data de 05.07.2020 și de Legea nr. 223/2020 intrată în vigoare la data de 05.11.2020 (un an mai târziu, la data de 20.07.2021, Legea nr. 206/2021 abrogă aceste dispoziții). De fapt prin Legea nr. 102/2020 au fost aduse mai multe modificări printre care se numără și eliminarea declarației pe proprie răspundere privind deținerea calității de asociat unic într-o singură societate cu răspundere limitată [modificarea art. 17 alin. (1) din Legea nr. 31/1990]; s-a acordat posibilitatea, interzisă anterior, ca la aceeași locație să funcționeze mai multe societăți chiar dacă imobilul, prin structura lui și suprafața sa utilă, nu permite funcționarea mai multor societăți în încăperi diferite sau în spații distinct partajate – era interzisă funcționarea unui număr de societăți într-un imobil ce ar fi depășit numărul spațiilor sau încăperilor disponibile [abrogarea art. 17 alin. (4) din Legea nr. 31/1990]; se elimină obligația obținerii acordului vecinilor imobilului în măsura în care administratorul declară pe propria răspundere faptul că la sediul social nu se desfășoară activitate [introducerea art. 17 alin. (6) în Legea nr. 31/1990]. În ceea ce privește posibilitatea ca o persoană să poată fi asociat unic la mai multe societăți cu răspundere limitată observăm o schimbare de optică a legiuitorului care anterior Legii nr. 102/2020 interzicea această posibilitate. Modificarea a fost posibilă deoarece Directiva 2009/102/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 16 septembrie 2009 în materie de drept al societăților comerciale privind societățile comerciale cu răspundere limitată cu asociat unic prevede la art. 2 facultatea statelor privind introducerea unor sancțiuni sau limitări pentru asociatul unic din societăților cu răspundere limitată și nu obligativitatea limitării acestor situații. Cu toate acestea, apreciez că nu se justifică existența unei astfel de societăți cu asociat unic și în temeiul art. 7 din Directivă care arată, tot ca o posibilitate și nu ca obligație, că „*un stat membru poate să nu permită constituirea de societăți cu asociat unic dacă legislația sa prevede că un întreprinzător particular poate constitui o întreprindere a cărei răspundere este limitată la un*

numai dacă imobilul, prin structura lui și suprafața sa utilă, permite funcționarea mai multor societăți în încăperi diferite sau în spații distinct partajate. Numărul societăților comerciale ce funcționează într-un imobil nu poate depăși numărul de încăperi sau spații distincte obținute prin partajare. (5) Informațiile privind calitatea de asociat unic și îndeplinirea condițiilor privind sediul social se înregistrează în registrul comerțului pe cheltuiuala solicitantului”. După cum se poate observa, se instituia o procedură prealabilă înmatriculării societății prin obligativitatea prezentării la momentul înmatriculării societății a documentului care atesta dreptul de folosință asupra spațiului cu destinație de sediu social înregistrat la organul fiscal din cadrul Agenției Naționale de Administrare Fiscală în a cărui circumscripție se situa imobilul cu destinație de sediu social, dar și a unui certificat emis de organul fiscal prevăzut la lit. a) a alin. (3) al art. 17 din Legea nr. 31/1990, care certifica faptul că pentru imobilul cu destinație de sediu social nu a fost înregistrat un alt document ce atesta cedarea dreptului de folosință asupra aceluiași imobil, cu titlu oneros sau gratuit, ori existența altor contracte prin care s-a cedat dreptul de folosință asupra aceluiași imobil, după caz. De altfel, aceasta era o altă modalitate prin care Ministerul Finanțelor viza reducerea evaziunii fiscale prin împiedicarea constituirii unor societăți care nu au ca scop desfășurarea comerțului, ci obținerea de sume de bani prin neplata taxelor și impozitelor. De altfel, din expunerea de motive a O.U.G. nr. 54/2010 rezulta în mod clar această strategie a statului: „Având în vedere necesitatea combaterii în regim de maximă urgență a fraudei fiscale în domeniul TVA pentru livrările de: cereale, plante tehnice, legume, fructe, carne, zahăr, făină, pâine și produse de panificație, având în vedere necesitatea stabilirii unor standarde minime comune pentru înregistrarea și scoaterea din evidență a persoanelor impozabile care efectuează operațiuni de comerț intracomunitar, în special achiziții intracomunitare de bunuri, în vederea diminuării evaziunii fiscale în domeniul TVA, pentru asigurarea unei mai bune monitorizări a operatorilor economici care desfășoară operațiuni cu produse accizabile, respectiv produse energetice, alcool și băuturi alcoolice și tutun prelucrat, în vederea accelerării încasării accizelor la bugetul de stat și a diminuării evaziunii fiscale în domeniu, în scopul întăririi supravegherii și controlului vamal al activității de introducere și comercializare a mărfurilor în regim duty-free, pentru instituirea unor pârghii care să conducă la creșterea gradului de colectare a veniturilor bugetare, în considerarea faptului că aceste elemente vizează interesul general public și constituie situații extraordinare, a căror reglementare nu poate fi amânată”. În vederea aplicării acestor prevederi Ministerul Finanțelor Publice prin Agenția Națională de Administrare Fiscală a emis Ordinul nr. 2112 privind aprobarea Procedurii de solicitare și eliberare a certificatului pentru spațiul cu destinație de sediu social și de înregistrare a documentului care atestă dreptul de folosință asupra spațiului cu destinația de sediu social, precum și pentru aprobarea modelului și conținutului unor formulare din data de 30 iunie 2010, ordin ce a fost abrogat de Ordinul nr. 492/C din 10 februarie 2012 emis de Ministerul Justiției și Ordinul 205 din 24 februarie 2012 emis de A.N.A.F. pentru aprobarea Procedurii de solicitare și emitere, în format electronic, a adeverinței privind înregistrarea documentului care atestă dreptul de folosință asupra spațiului cu destinație de sediu social și a certificatului pentru spațiul cu destinație de sediu social.

patrimoniu destinat unei activități determinate, cu condiția să se prevadă pentru astfel de întreprinderi garanții echivalente cu cele impuse de prezenta directivă și de alte dispoziții comunitare aplicabile societăților menționate la articolul 1”¹⁹.

- Modificări ale Legii societăților au fost realizate și prin Legea nr. 216/2022 care viza în principal modificarea și completarea Legii nr. 85/2014 privind procedurile de prevenire a insolvenței și de insolvență dar și a altor acte normative. Prin urmare, a fost adăugat alin. (1¹) la art. 73 prin care erau adăugate obligații administratorilor în cazul în care întreprinderea cădea în dificultate, aceștia fiind obligați să aibă în vedere interesele creditorilor, ale deținătorilor de titluri de participație și ale altor părți interesate (fără a fi specificate în vreun fel care ar fi acestea, sau să fie enumerate exemplificativ), să ia măsuri rezonabile și adecvate pentru evitarea insolvenței și pentru reducerea la minimum a pierderilor suferite de creditorii, de angajați, de deținătorii de titluri de participație și de alte părți interesate și să evite adoptarea, cu intenție sau din gravă neglijență, a unei conduite care amenință viabilitatea întreprinderii. Se observă trasarea administratorilor unor obligații generale, abstracte, fără precizie, de natură a antrena răspunderea lor indiferent de poziția adoptată, precum legiuitorul ar fi dorit să îi croiască administratorului haina țapului ispășitor.

- În cele din urmă prin Legea nr. 265/2022 privind registrul comerțului au fost aduse modificări Legii societăților în mod direct dar și indirect, prin abrogarea Legii nr. 26/1990. Prin modificarea art. 36 alin. (2) din Legea nr. 31/1990 nu mai există obligativitatea anexării la cererea de înmatriculare a societății a dovezii efectuării vărsămintelor, a dovezii disponibilității firmei, a actelor privind proprietatea în cazul aporturilor în natură subscribe și vărsate la constituire și a certificatului constatator al sarcinilor de care sunt grevate în cazul imobilelor, a actelor constatatoare ale operațiunilor încheiate în contul societății și aprobate de asociați și a declarației pe propria răspundere a fondatorilor, a primilor administratori și, după caz, a primilor directori, respectiv a primilor membri ai directoratului și ai consiliului de supraveghere și, dacă este cazul, a primilor cenzori, că îndeplinesc condițiile prevăzute de Legea nr. 31/1990. Prin abrogarea art. 37, art. 41 alin. (2), 46, 60 și 64 din Legea societăților a fost înlăturată contradicția dintre prevederile din aceasta și O.G. nr. 116/2009, legea vorbind despre judecătorul delegat iar ordonanța despre persoana/persoanele anume desemnate care să opereze controlul de legalitate a cererilor de înmatriculare în registrul comerțului. Abrogarea art. 45 conduce la eliminarea obligației reprezentanților societății de a depune la oficiul registrului comerțului semnăturile lor, la data depunerii cererii de înregistrare, dacă au fost numiți prin actul constitutiv, iar pentru cei aleși în timpul funcționării societății, în termen de 15 zile de la alegere.

Una dintre noutățile importante pe care Legea nr. 265/2022 le aduce este reglementarea profesiei de registrator de registru comerțului, o persoană de specialitate juridică din cadrul Oficiului Național al Registrului Comerțului, care va îndeplini cerința verificării legalității înregistrărilor în registru. Deși această înființare a profesiei de registrator vine la nu mai puțin de treisprezece ani de la anunțata introducere a acestei profesii – art. 12 din O.U.G. nr. 116/2009 – aceasta este binevenită întrucât nu face decât să sporească garanțiile unei verificări de specialitate a înregistrărilor în registrul comerțului, ceea ce va avea drept consecință și o creștere a încrederii în această instituție.

Pe de altă parte, ca o consecință a schimbării radicale a realităților din timpul pandemiei de SARS-CoV-2, perioadă în care a fost necesară desfășurarea multor activități în regim online sau la distanță, noua reglementare a registrului comerțului introduce procedura de constituire a societăților prin intermediul mijloacelor electronice, online, încheierea actului constitutiv și înregistrarea în registrul comerțului derulându-se intergral prin intermediul mijloacelor electronice. Apreciez că

¹⁹ A se vedea și St.D. Cărpenu, *Tratat 2019*, pag. 119.

această modificare este binevenită, în sistemele societare din bazinul european această procedură era prezentă de aproape 20 de ani – Franța, Belgia, Italia, Spania etc.

Corespunzător acestei noi posibilități de înființare a societăților online, legiuitorul a înțeles să introducă și semnătura electronică calificată și sigiliul electronic calificat ca mijloace prin care să se poată certifica formularea online și adeverințele sau actele emise de autoritate. Evident că fără aceste instrumente de verificare procedura de înființare a societăților ce se derulează exclusiv prin mijloace electronice ar avea semnificativ de suferit în ceea ce privește veridicitatea înscrisurilor și/sau solicitărilor.

Mai trebuie evidențiat că, pentru prima dată în legislația noastră, Legea nr. 265/2022 definește fondul de comerț ca fiind ansamblul de bunuri mobile și imobile, corporale și necorporale - mărci, firme, embleme, brevete de invenții, vad comercial - utilizate de un operator economic în vederea desfășurării activității sale și a atragerii și menținerii clientelei. Această definiție era cunoscută în doctrină însă nu avea un corolar în ansamblul reglementărilor comerciale. Pe de altă parte, deși Legea nr. 265/2022 nu mai face vorbire despre embleme, pe bună dreptate deoarece acestea se puteau confunda în parte cu mărcile – totuși în cuprinsul definiției fondului de comerț se menționează acest element al fondului de comerț – emblema. Ar fi fost necesar ca, în măsura în care viziunea legiuitorului emblema nu își mai găsea locul în sfera elementelor de identificare ale profesionistului comerciant, să se realizeze și o unitate din această perspectivă și să nu mai fie menționată emblema în definiții sau în alte împrejurări legislative.

Spre deosebire de reglementarea anterioară – O.U.G. nr. 116/2009 – care prevedea că soluțiile persoanei/persoanelor anume desemnate să realizeze controlul de legalitate luau forma unor rezoluții, Legea nr. 265/2022 menționează că registratorul pronunță încheieri motivate, revenindu-se la forma inițială prevăzută de Legea nr. 26/1990 și de Legea nr. 31/1990. Cu toate acestea, o soluție discutabilă este diferențierea competenței de soluționare a plângerilor formulate împotriva acestor încheieri de către cei nemulțumiți. Astfel, arată legea că plângerile formulate de persoanele fizice autorizate, întreprinderile individuale și familiale se depun direct la judecătoria iar plângerile formulate de persoanele juridice se depun la oficiul registrului comerțului care le va trimite la tribunal spre competență soluționare. Apreciez că era necesară o abordare unitară în această privință, toate plângerile trebuie depuse la oficiul registrului comerțului pentru a pregăti dosarul și pentru a-l trimite spre competență soluționare tribunalului, aceasta fiind instanța competentă din punct de vedere material în cauzele cu profesioniști. Soluția adoptată de legiuitor are o tentă de segregare a profesioniștilor și trimite judecătoriei spre soluționare cauze care pot avea o complexitate mai ridicată ce s-ar cuveni soluționate de tribunal.

4. Concluzii

Pe lângă actele normative modificatoare pe care am încercat să le analizăm, există și alți factori de configurare ai Legii societăților, precum deciziile Înaltei Curți de Casație și Justiție și deciziile Curții Constituționale.

Evident că, spre exemplu, și decizia C.C.R. nr. 382/31.05.2018 are un impact semnificativ asupra reglementării societare deoarece au fost declarate neconstituționale dispozițiile art.114 alin.(3) din Legea societăților nr.31/1990, care nu permit contestarea în justiție, pe calea acțiunii în anulare prevăzute de art.132 din lege, a deciziilor consiliului de administrație, respectiv directoratului luate în exercitarea atribuției delegate de majorare a capitalului social, ceea ce schimbă din punct de vedere al calității procesual arhitectura cadrului procesual în cazul acțiunilor în anularea hotărârilor organelor de conducere.

În egală măsură și decizia Î.C.C.J. nr. 920/25.03.2015 a schimbat optica în ceea ce privește durata mandatului administratorilor, instanța supremă apreciind că expirarea mandatului administratorului societății pe acțiuni nu conduce la pierderea calității de a mai reprezenta în mod legal societatea iar în cazul în care acționarii societății nu au revocat administratorul sau nu au numit alți administratori, se consideră că acesta va continua să reprezinte societatea până la numirea altui administrator²⁰.

Astfel, Î.C.C.J. a hotărât, prin decizia nr. 920 din 25 martie 2015, că expirarea mandatului administratorului unei societăți pe acțiuni nu conduce la pierderea calității de a mai reprezenta în mod legal societatea, în condițiile în care contractul de mandat poate înceta prin revocarea mandatului de către mandant, prin renunțarea mandatarului la mandat sau insolvența mandantului/mandatarului.

În continuarea, a mai arătat instanța că în cazul în care acționarii societății nu au revocat administratorul sau nu au numit alți administratori, se consideră că acesta va continua să reprezinte societatea până la numirea altui administrator, având în vedere că legea trebuie interpretată în sensul producerii de efecte juridice, interesele bunei administrări a unei societăți comerciale pe acțiuni reclamând efectuarea oricăror acțiuni care necesită protejarea acestora.

În motivarea soluției sale, instanța a considerat că trebuie să folosească raționamentul de interpretare potrivit căruia normele trebuie interpretate în sensul în care ele să producă efecte juridice, deoarece interesele bunei administrări a unei societăți pe acțiuni reclamă efectuarea oricăror acțiuni care necesită protejarea acestora.

Pentru aceste considerente, Î.C.C.J. a apreciat că trebuie să dea eficiență dispozițiilor art. 72 din Legea nr. 31/1990 coroborat cu art. 1554-1555 C.civ. 1864 astfel încât încetarea mandatelor administratorilor sociali anteriori nu poate interveni decât în caz de revocare sau de numire a unor noi mandatar.

Apreciem soluția găsită de instanță ca fiind greșită, ceea ce a determinat și prezentarea unor argumente în sprijinul dezacordului față de această rezolvare a unui vid de decizie executivă din cadrul societăților reglementate de Legea nr. 31/1990²¹.

Mai trebuie menționat că, deși soluția instanței a avut ca fundament Codul civil 1864, în mod firesc această dezlegare poate produce efecte și în conjunctura noului Cod civil, întrucât dispozițiile actuale sunt foarte similare cu cele anterioare.

Încă de la început trebuie menționat că dispozițiile Codului civil aveau și au un caracter de drept comun față de reglementarea societăților, Legea nr. 31/1990 reprezentând o lege specială care se caracterizează de o aplicare prioritara față de dreptul comun. Așadar, derogările cuprinse în legea specială se vor aplica preferențial și prioritar față de dreptul comun – Codul civil.

Potrivit reglementării actuale, Codul civil în vigoare, art. 2 și art. 3 alin. (1), dispozițiile codului reprezintă dreptul comun pentru toate domeniile la care se rederă litera sau spiritul dispozițiilor sale, aplicabilitatea sa răsfrângându-se și asupra raporturilor dintre profesioniști precum și raporturilor dintre aceștia și orice alte subiecte de drept civil.

²⁰ A se vedea D. Daghie, *Considerații cu privire la expirarea mandatului și posibilitatea prelungirii de drept a puterii de reprezentare a mandatarului potrivit noului Cod civil*, articol prezentat la Conferința națională Intrarea în vigoare a noilor coduri. O primă evaluare organizată de către ACADEMIA ROMÂNĂ - Institutul de Cercetări Juridice „Acad. Andrei Rădulescu”, publicat în volumul conferinței, Editura Universul Juridic, 2016, ISBN: 978-606-673-838-5.

²¹ Pentru o opinie în același sens a se vedea și Piperea P., Dan R., *Expirarea mandatului administratorului are ca efect încetarea prerogativei reprezentării*, articol consultat la adresa <http://www.juridice.ro/405829/expirarea-mandatului-administratorului-are-ca-efect-inctetarea-prerogativei-reprezentarii.html>.

Cu toate acestea, tot Codul civil prevede în art. 192 dispoziția potrivit căreia persoanele juridice legal înființate se supun dispozițiilor aplicabile categoriei din care fac parte (în principal), precum și celor cuprinse în prezentul cod (în secundar), dacă prin lege nu se prevede altfel.

Drept urmare, rezultă fără echivoc faptul că dispozițiile Legii nr. 31/1990 reprezentau și reprezintă norme speciale raportat la Codul civil 1864 sau în vigoare, prevederile acestei legi aplicându-se cu prioritate.

Odată născută această concluzie, apreciem că nu se va putea face aplicarea unor norme din Codul civil 1864 sau în vigoare prin care să se lase fără efect dispoziții speciale din Legea nr. 31/1990.

Legea nr. 31/1990 cuprinde dispoziții speciale ce se aplică societăților referitor la mandatul exercitat de administrator.

În primul rând, art. 153¹² alin. (3) din Legea societăților cere ca persoana care este numită în funcția de administrator sau membru al directoratului sau al consiliului de supraveghere să accepte expres această numire ca o condiție de valabilitate. Astfel, lipsa acceptării exprese determină nulitatea numirii întru-cât legea impune ca o condiție de valabilitate acest acord expres al persoanei desemnate.

Potrivit acestui prim argument, rezultă că soluția impusă de Î.C.C.J. nu poate fi aplicabilă în materia societăților ci, poate produce efecte, eventual, în alte ipoteze, în măsura în care decizia ar fi sprijinită pe dispozițiile art. 2030 alin. (2) C.civ., astfel cum am arătat anterior.

Având în vedere că părțile contractului de mandat au rămas în pasivitate (ceea ce poate fi asimilat cu o manifestare de voință în sensul lipsei intenției de a prelungi contractul) și nu au dorit prelungirea împuternicirii, este ciudat ca o instanță să oblige un mandatar să-și execute în continuare obligațiile deși acesta nu mai dorește acest lucru.

Mult mai ciudat este situația în care instanța îi impune mandantului să continue să fie reprezentat de un mandatar în care poate și-a pierdut încrederea și poate și acest aspect este de natură să explice voința de a înceta contractul odată cu expirarea duratei sale.

Menționez că aceste dispoziții nu pot fi aplicate și societăților reglementate de Legea nr. 31/1990, în considerarea argumentelor prezentate deja cu privire la caracterul special și derogatoriu al Legii societăților față de dreptul comun – Codul civil.

Este adevărat că art. 72 din Legea societăților nr. 31/1990 ne arată că obligațiile și răspunderea administratorilor sunt reglementate de dispozițiile referitoare la mandat și de cele special prevăzute în această lege, însă accentul trebuie să cadă pe aplicabilitatea normelor speciale și apoi a dreptului cu comun.

Ca atare, se vor aplica dispozițiile contractuale stabilite de părți în contractul de mandat, dispozițiile Legii nr. 31/1990 cu privire la mandatul administratorului, obligațiile și răspunderea acestuia, și apoi se vor aplica prevederile dreptului comun, în completare și numai în cazul în care normele speciale nu cuprind indicații derogatorii.

O altă dispoziție ce prezintă interes în analiză este art. 153¹² alin. (1) și (2) din Legea societăților, potrivit cărora durata mandatului primilor administratori nu poate fi mai mare de 2 ani iar a administratorilor numiți ulterior nu poate fi mai mare de 4 ani. Se mai arată în cuprinsul acestui articol că există posibilitatea realegerii administratorilor fără o limitare a numărului de mandate, dacă nu se interzice expres prin actul constitutiv această posibilitate.

Din aceste prevederi rezultă că soluția instanței este contrară legii deoarece, în cazul prelungirii de drept a mandatului administratorului, acesta putând să continue să reprezinte societatea

până la numirea altui administrator, deoarece ar reprezenta o depășire a duratei maxime a mandatului pe care legea o prevede.

Nu poate fi reținut argumentul instanței în sensul în care numai această interpretare ar fi în sensul în care norma ar produce efecte juridice deoarece tocmai această interpretare lipsește de efecte juridice dispozițiile din Legea nr. 31/1990 ceea ce este chiar contrar principiului enunțat de instanță. În această situație, apreciez că nu există necesitatea unei interpretări deoarece norma pusă în discuție este clară, interpretarea fiind necesară în cazul în care norma este caracterizată de incertitudine, neclaritate etc.

Se mai arată în motivarea deciziei instanței faptul că o justificare a acestei soluții o reprezintă interesele bunei administrări a unei societăți comerciale pe acțiuni ceea ce reclamă efectuarea oricăror acțiuni care necesită protejarea acestora. Nu poate răzbate din aceste motivări un interes care este calificat de instanță ca fiind cvasi-public ce necesită protecție deoarece societățile reprezintă interese private iar o protecție a acestora nu se regăsește între atribuțiile instanței judecătorești.

Mai mult decât atât, în măsura în care nu mai există încredere între mandant și mandatar, iar părțile au decis, tacit, să înceteze contractul prin expirarea duratei sale, poate instanța să aprecieze chestiuni legate de oportunitatea desfășurării de operațiuni de către un mandatar căruia îi lipsește o componentă decisivă a contractului – încrederea - *frangenti fidei non est fides servanda*?

În plus, să presupunem, prin absurd, că soluția instanței ar fi corectă și trebuie pusă în aplicare, totuși se ridică întrebarea firească: această prelungire nu are o limitare în timp, nu este limitată, deoarece excepția nu poate avea o întindere mai largă decât regula (durata prelungirii nu poate depăși durata mandatului prelungit însuși)?! În această ipoteză am fi în cazul în care prelungirea de drept a administrării ar dura *sine die*, deoarece nu există certitudinea și previzibilitatea momentului numirii unui alt administrator de către asociați/acționari.

Sunt de părere că în instanța nu a făcut altceva decât să intervină în contractul de mandat prelungindu-i durata, aceasta chiar în dezacordul părților care au decis să înceteze raporturile contractuale prin ajungerea la termen a convenției. Or, a fost unanimă poziția exprimată atât doctrinar dar și jurisprudențial²² cu privire la posibilitatea de a modifica clauze contractuale sau chiar contractul în sine, principiul forței obligatorii a contractului impunând aceste limite.

Toate acestea ne îndreptățesc să concluzionăm că inflația legislativă nu se va stăvili iar lipsa de previzibilitate legislativă va prevala, sperând doar că vom fi capabili să ținem pasul cu progresismul atât de mult dorit.

²² Î.C.C.J., s. a II-a civ., dec. nr. 3234/23.10.2014.